Grigore Constantinescu

Comuna

ALBEŞTII DE MUSCEL

PITEŞTI MMXV

ALBEŞTII DE MUSCEL

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din două sate: **Albeşti**; Cândeşti.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 57 km.
SUPRAFAŢĂ: 123 km^2.
POPULAŢIE: 1.578 locuitori [759 M + 819 F]–(2011).
Comună înfrăţită cu localităţile: Positano [Italia], Amourussin [Grecia] şi Mendavia [Spania].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Albeşti – 1572 [7080] ianuarie 19 (DRH, B, ŢR, vol. VII, doc. 84).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Albești.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Alexandru al II-lea Mircea la 19 ianuarie1572, prin care se întăreşte proprietatea asupra unor ocine în zonă.

Sit arheologic: Existenţa unei comunităţi umane pe teritoriul actual al localităţii Albeşti este atestată prin ansamblul mormintelor (de înhumaţie şi de incineraţie) – [▲]– cu ciste rectangulare din plăci de piatră (sfârșitul epocii pietrei și începutul epocii bronzului), descoperite în punctul „La Zărziaru".

TOPONIMIE:

- **Albeşti** – toponimul se explică fie prin antroponimicul *Albu* + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării, fie prin apelativul *alb* (cu referire directă la culoarea calcarului de Albeşti) + sufixul *–eşti*.
- **Cândeşti** – toponimul este format din eponimul *Cândea*, atestat documentar în Evul Mediu + sufixul *–eşti*, a cărui valoare semantică precizează apartenenţa familială a locuitorilor.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tradiţională musceleană. Construcţiile de locuit caracteristice, cu două niveluri, se conservă passim. Nivelul inferior al acestora este destinat depozitării produselor pomicole în beciuri prevăzute cu paturi lungi pentru păstrarea fructelor. Nivelul superior este amenajat pentru locuit. Planul cvasi-generalizat al acestora este din tindă centrală cu acces de pe sala etajului şi două camere laterale, dintre care, „odaia bună" este rezervată pentru găzduirea oaspeţilor. Accesul la etaj se asigură pe o scară mascată de parapetul sălii. Arhitectura postbelică relevă utilizarea cu precădere a pietrei în edificarea caselor, precum şi tendinţa de ornamentare excesivă (ancadramente la uşi şi la ferestre, stâlpi) – reflex al unei ocupaţii specializate: exploatarea carierei de calcar numulitic şi efectuarea unor lucrări de artă la unele construcţii grandioase de pe cuprinsul României: Castrul roman Jidava, Mănăstirea Curtea de Argeş, Podul de peste Dunăre de la Cernavodă construit de către ing. Anghel Saligny, în maiestuoase construcţii: Palatul regal (Muzeul naţional de artă al României), Palatul telefoanelor din Bucureşti, Casa Scânteii (Casa Presei Libere), Casa Poporului (Palatul Parlamentului), Podul prieteniei de la Giurgiu, Fabrica de penicilină din Iaşi, în complexele şcolare din Câmpulung Moldovenesc şi Bârlad, în unele blocuri de pe litoralul românesc, în monumente memoriale în care a fost încorporată o muncă deosebit de grea, purtând pecetea harului artistic al cioplitorilor în piatră de la Albeşti.

Sculptura în piatră reprezintă arta tradiţională care a impus localitatea ca un centru de referinţă în spaţiul naţional românesc.Portul popular este specific zonei Muscel.

Meştere renumite în arta ţesutului şi a cusutului: Maria Năstase, Elisabeta Pâslaru, Maria Vulpoi specializate în confecţionarea: iilor, cămăşilor bărbăteşti, fotelor, vâlnicelor, prosoapelor, şervetelor, feţelor de masă pe care le vindeau în târgurile din zonă.

În domeniul artei populare, s-au remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, meşterii: Ion Bizon, Octavian Bodea, Constantin Gava, Gheorghe Nicolae şi Nicolae Ştefan din localitate care au obţinut premii ori menţiuni pentru sculptura în piatră. Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, prezintă elemente de particularizare locală dansurile: Brâul bătrânesc, Brâul pe 6, Chindia, Doiul, Hora Nuţii, Marşul, Mânioasa, Sârba lui 22, Ungurească, Ungurica.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica Albeşti –[▲]– «Adormirea Maicii Domnului» construită, în perioada anilor 1877-1889, de către „coloniştii" din Ardeal, pe proprietatea deţinută de moşneanul Vlăduţă, în locul unde acoperişul turlei vechii biserici de lemn amplasate dincolo de apa Strigoiului, a căzut smuls de o furtună violentă, considerându-se că a fost „un semn ceresc" pentru aşezarea temeliei noii biserici. Printre principalii ctitori, sunt menţionaţi: Andrei O. Bizon, Ioan Vlăduţă, Andrei Stoica. Biserica – de plan dreptunghiular, cu altar semicircular, în interior şi poligonal, la exterior – este construită pe o temelie de piatră scoasă din carieră, cu pereţi de cărămidă şi bolţi din grădele de nuiele. Şarpanta acoperişului este surmontată de turle octogonale. În anii 1935-1937, a fost consolidată, adăugându-se amvonul şi cafasul. Pictura murală originară, realizată în frescă, de Petre Cazan a fost refăcută de pictorii: Belizarie Paraschivescu şi Ion Dogărescu [1922], fiind restaurată de Steluţa şi Vasile Ivănescu [1977-1980]. În tabloul votiv din pronaos, este pictat Iustin Moisescu, patriarhul României [1977-1986], originar din comuna Albeşti. În exterior, sub cornişă, se dezvoltă, în medalioane circulare, un program iconografic. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Tipic [1851], Triod [1856], Liturghier [1858], Evanghelie [1888], Penticostar [1889], Psaltire [1889] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX: „IH", „MD", „MDP", „SÎCE", „AMD", „ST", „SIB", „SN" , un epitaf [XIX], clopot făcut la Kronstadt (Braşov), în 1869 ş. a.

✚Biserica Cândeşti «Naşterea Maicii Domnului» [1898], ctitorită de Ion Coman şi enoriaşi din sat •intervenţii: reparaţii [1935] •pictură murală: Petre şi Iancu Cazan din Câmpulung [1898]; repictată cu cheltuiala patriarhului Iustin Moisescu [1980].

✝ Cruci de piatră: **Albeşti**: 1660-1661 [7169] –[▲]– lângă casa Izbăşoiu Ion; XVIII –[▲]– Dealul Măţăoanu; 1721-1722 [7230] –[▲]– lângă casa Bizon Gh.; 1783 aprilie 3 –[▲]– încastrată în zidul de incintă al bisericii; 1819-1820 [7328] –[▲]– la nord de atelierele pietrarilor ■~**Cândeşti**: 1704 [7213] octombrie 2 –[▲]–în Plaiul Banului; 1723-1724 [7232] –[▲]– în izlaz, la 1 km de sat; ¼ XIX –[▲]– centrul satului; ¼ XIX –[▲]– lângă casa Bratu Gh.

✝Monumente eroi: **Albeşti** [1916-1919; 1941-1945]; autori: V. Mezzaroba, N. Gava, I. Florescu (1943) – lângă Biserica Albeşti ■~ **Cândeşti** [1916-1918; 1941-1945]; autor: I. Bizon (1940) – în centrul satului.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 159 locuitori ai comunei Albeștii de Muscel, numărul eroilor menționați în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [1], Primul război mondial [96], Al doilea război mondial [62].

–REZERVAŢII NATURALE

•**CALCARUL NUMULITIC DE LA ALBEȘTI** reprezintă „o insulă de depozite eocene" care se caracterizează prin imensa acumulare de numuliți (resturi fosile foraminifere), relevând sedimentarea formațiunii geologice în condiții optime de dezvoltare a organismelor calcaroase. Rezervaţia „Cariera Mare" – decretată „monument al naturii" de către Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii – este constituită dintr-un „calcar alb-gălbui de vârstă eocenă", cunoscut sub numele de „Calcar numulitic de Albeşti" sau „Piatră de Albeşti". Perimetrul rezervaţiei ocupă o suprafaţă de circa 3600 m^2.

Analizând compoziţia calcarului galben-cafeniu, roşcat, vânăt sau alburiu, prof. Alexandru Bera observa că este alcătuit din numuliţi mari – animale fosile, caracteristice

primei jumătăţi a erei terţiare, ale căror cochilii au format calcare – şi din alge de tip Litbotamnium. În situaţia în care rocile sedimentare prezintă aspectul unei gresii vinete sau roşcate cu elemente de cuarţ – denumite local „ciulini" –, compoziţia acestora include „tuburi de anelide (încrengături de viermi cu corpul cilindric, segmentat în numeroase inele), numuliţi mici şi orbitoide".

Între fosilele depistate în compoziţia rocilor, se semnalează prezenţa foraminiferelor (animale unicelulare din încrengătura protozoarelor care au corpul acoperit cu o secreţie calcaroasă şi trăiesc în apele marine): Nummulites distans, Nummulites irregularis, a resturilor de crabi (Ranina reussi şi Ranina marestiana), arici de mare (Conoclypeus conoideus), branhiopodul Terebratula grandis, dinţi ai rechinilor fosili (Charcharrodon angustidens şi Lamna elegans). Referindu-se la constituţia petrografică a calcarului numulitic de Albeşti, specialistul menționat constata că acesta „reprezintă un depozit bentogen–litoral format într-o mare caldă, în jurul unor insule sau în apropierea unui ţărm compus din roci cristaline, roci pe care le întâlnim de altfel în cuprinsul satului Albeşti, întovărăşind granitul.".

•**GRANITUL DE ALBEŞTI** – „martor geologic", localizat spre nord de cota 708, ocupă o suprafaţă de circa 300 m^2, fiind „dezagregat sub forma a numeroase blocuri cu dimensiuni până la 2 m^3". Relieful granitic are aspect pegmatitic cu două varietăţi de feldspat: *ortoză* de dimensiuni sub 7 cm, având o culoare albă-gălbuie şi *albitul* redus dimensional, alb-cenuşiu cu nuanţe de verde. În compoziţia granitului, se află, de asemenea, *biotitul* sau mica neagră, cu luciu sidefos, compus din foiţe ce se pot desprinde cu uşurinţă. Situată în centrul unor depozite sedimentare, din cauza eroziunii învelişului rocilor eruptive, ivirea granitică de la Albeşti prezintă o importanţă considerabilă, întrucât este „uşor accesibilă cercetării şi vizitării", spre deosebire de cele semnalate în flancul sudic al Munţilor Făgăraş şi al Munţilor Leaota. Carieră de exploatare a calcarului utilizat în edificarea şi decorarea unor construcţii monumentale din România.

IN MEMORIAM

✪ **COMĂNESCU ION** [1907-1996] – important arhivist român. Opera: «Actele secţiei publice Bucureşti. Indice cronologic nr. 17. Mănăstirile Pantelimon, Pasărea, Plătăreşti, Plumbuita, Poiana Mărului, Polovragi, Predeal» [1950], «Albeştii de Muscel – sat de plai – şi obligaţia de a păzi graniţa în cuprinsul moşiei satului» [1989] ş. a.

✪ **MOISESCU IUSTIN** [1910-1986], născut la Cândești; mare teolog român; profesor de teologie la Varşovia, Suceava şi Bucureşti, considerat „un stâlp puternic în vremuri de furtună» al credinţei strămoşeşti; mitropolit al Moldovei şi Sucevei [1957-1977], patriarh al Bisericii Ortodoxe Române [1977-1986]. Importantă operă patrologică. Volume: «Evagrie din Pont – viaţa, scrierile şi învăţătura» [1937], în limba greacă; «Originalitatea parabolelor Mântuitorului» [1945]; «Activitatea Sf. Apostol Pavel în Atena» [1946]; «Sfântul Pavel şi viaţa celor mai de seamă comunităţi creştine din epoca apostolică» [1951]; «Monumente istorice bisericeşti din Mitropolia Moldovei şi Sucevei» [1974]; «Târgovişteа şi monumentele sale» [1976], în colaborare ş. a. Remarcabile iniţiative editoriale: colecţiile „Părinţi şi scriitori bisericeşti" (90 volume) şi „Arta creştină în România" (6 volume).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546], 13-14; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

PRIMĂRIA COMUNEI ALBEŞTII DE MUSCEL.

Brăiloara
Bughiș-Albești
Cândești
736
13
Albești
736
1182
Brăiloara
Cindești
5
Albești
3
821

CALCAR NUMULITIC DE ALBEŞTI.

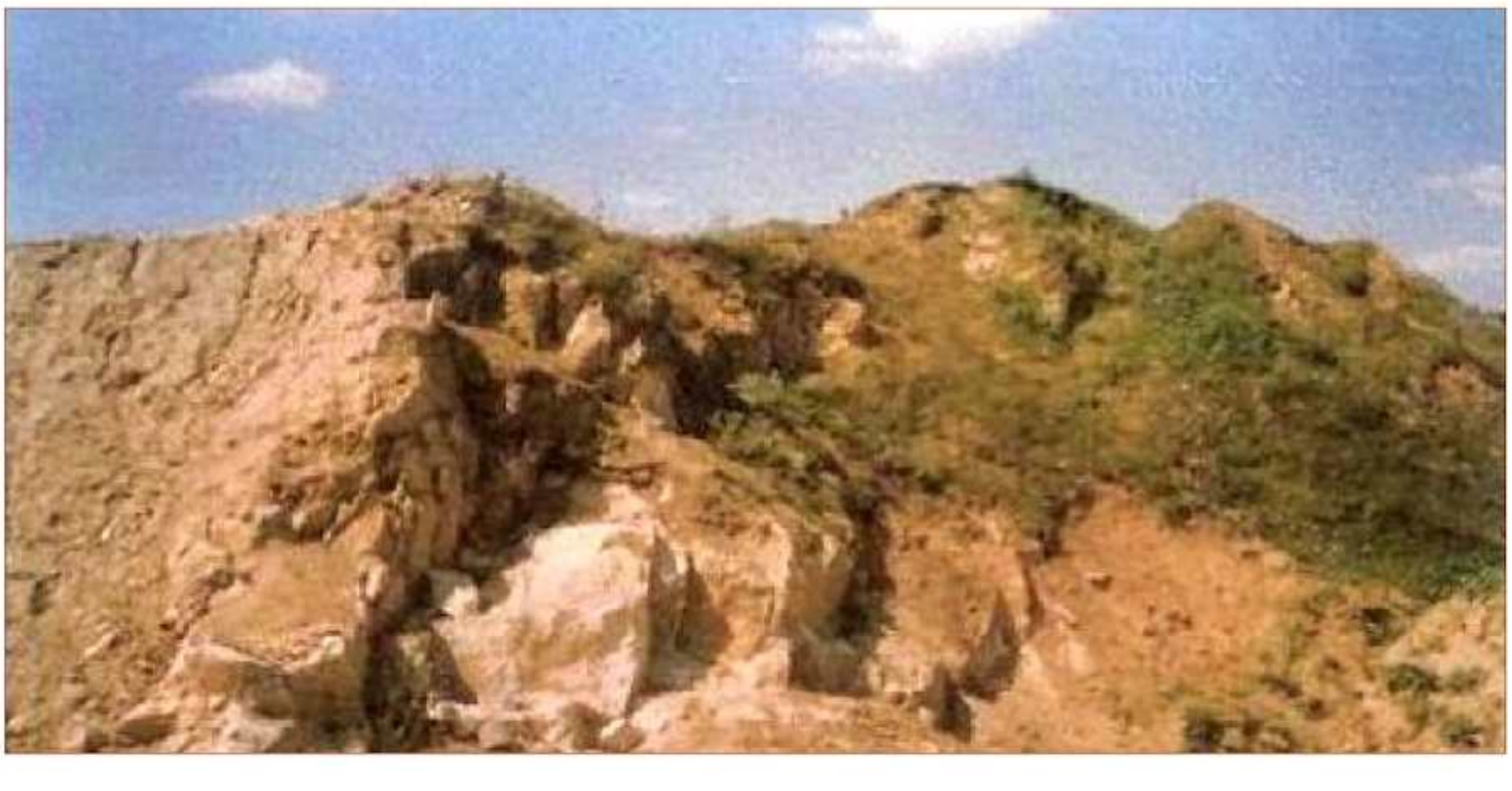

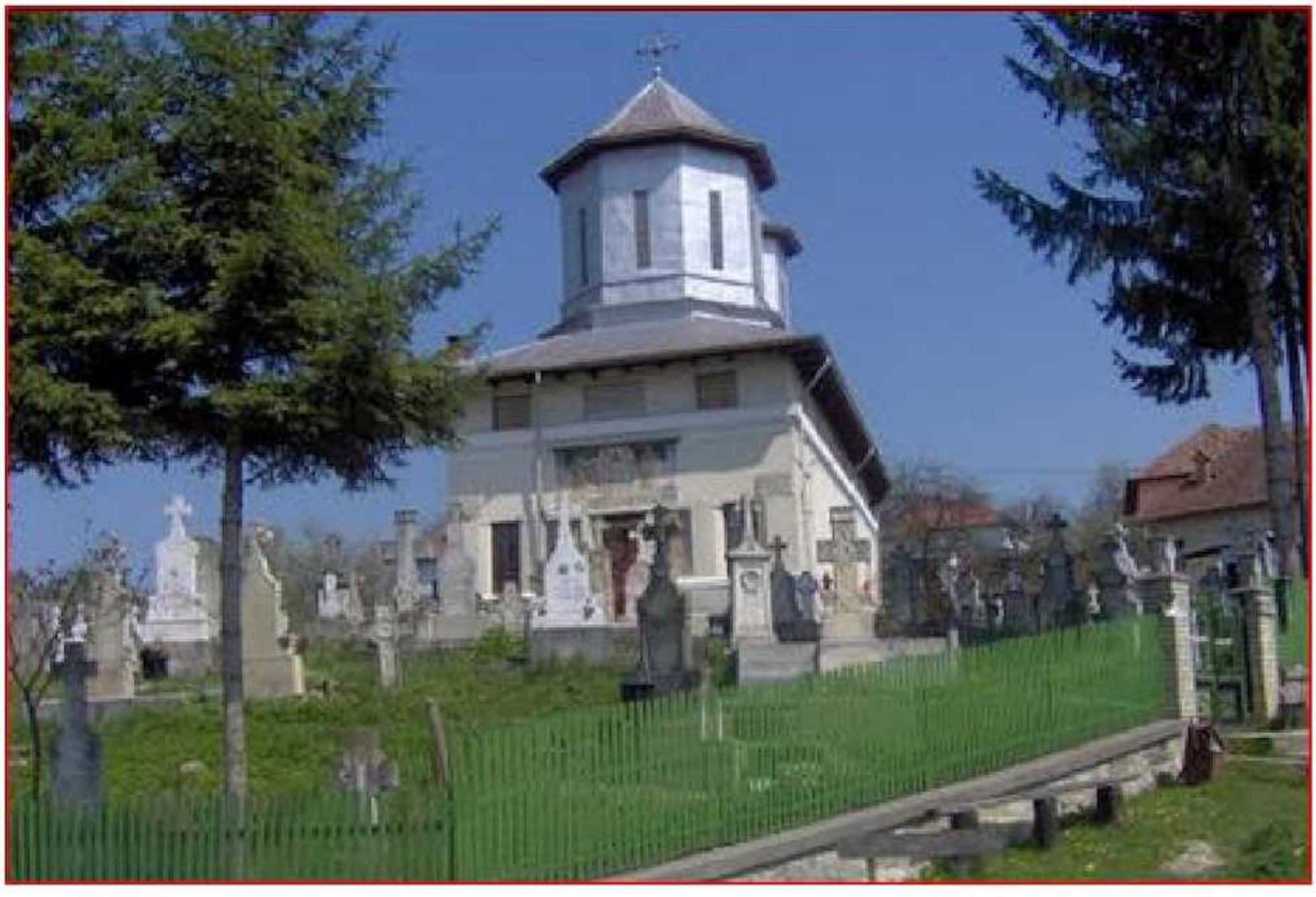

PĂSTRĂVĂRIA BRĂTIOARA.

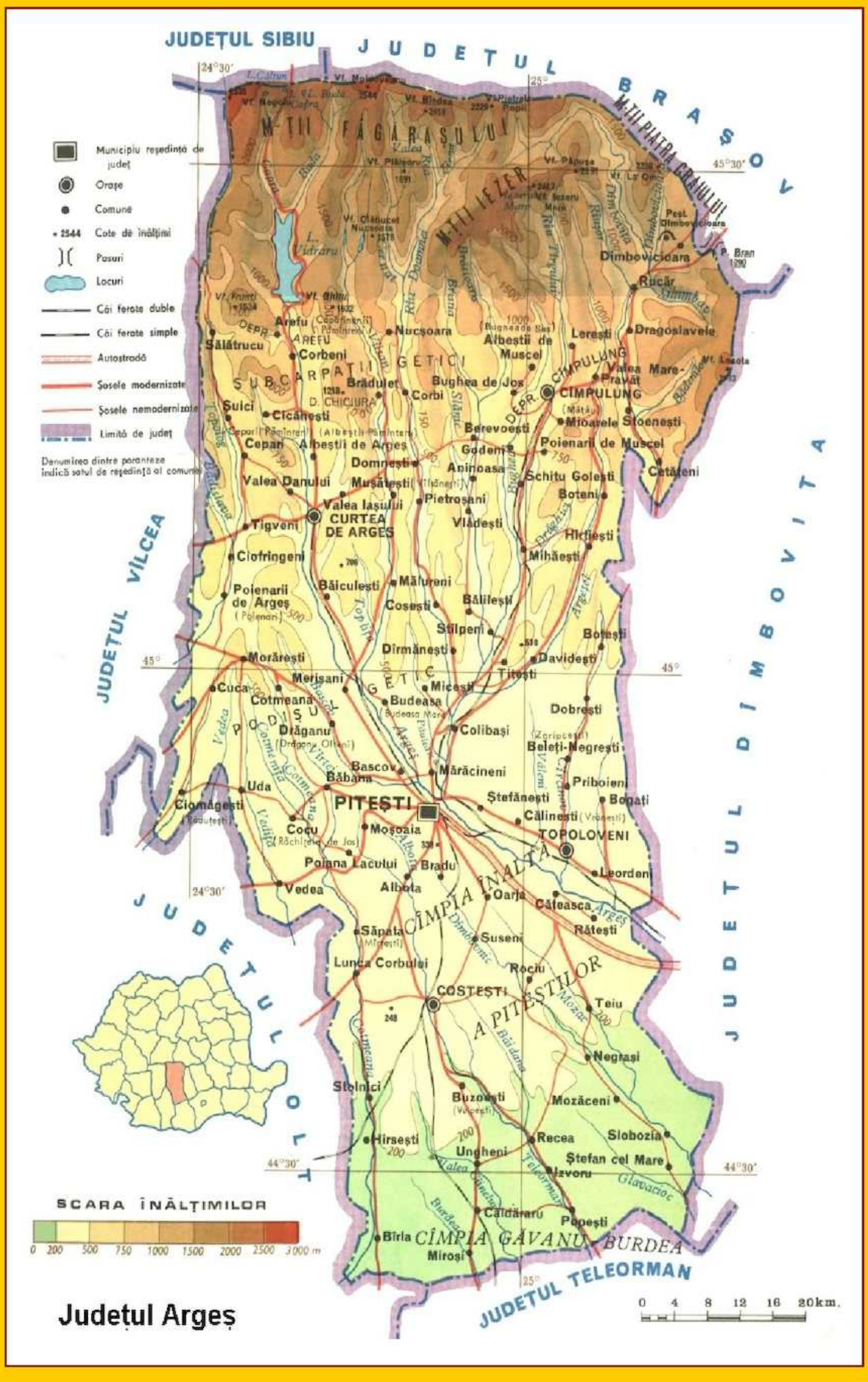

Județul Argeș